

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Külmisziói melléklettel
Ajándék naptárral

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. december

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Baranyayné Rohn Erzsébet (ev. lelkész, Kőszeg)

A hónap igéje: Térjetez meg, mert elközelített a mennyek országa! (Mt 3,2)

Amikor először elszökött tőlünk, kétségbeesve róttuk utána a város utcáit. Aztán egyszer csak hazajött. Idővel hozzászoktunk a kóborlásaihoz, nem ijedtünk meg, nem mentünk már utána. Tudtuk, hogy úgymint mindig hazatalál.

Aztán eljött az a januári nap, amikor hosszú órák elmúltával sem érkezett meg. Jött valaki, aki jó szándékúan felemelte az autók mellől, hazavitte, hogy otthont adjon neki mindaddig, amíg kiderül, hogy kihez tartozik. Mi pedig ugyanolyan kétségbeesve jártuk

a város utcáit, mint legelőször. Érdeklődtünk, kérdeztünk mindenkit, aki csak utunkba akadt: *Nem látták őt? Nem látták erre futni?* Néhány óra múlva egy ismeretlen hang telefonon keresztül azt mondta, hogy a közeli faluból bejelentették, hogy megtalálták, és jó helyen van.

Másnap délelőtt indultunk is érte. A faluban, a háznál az asszony széttárt karokkal várt minket: *Olyan békés volt tegnap este, még simogatni is engedte magát* – mondta –, *de reggel, amikor kiengedtük, mint a sebes szél, úgy elfu-*

tott. De ne aggódjanak, amint visszajön, hívjuk magukat.

Nem hívtak.

A mindig visszatérő kiskutyánk, távol tőlünk, az otthonától, nem tudott

mit kezdeni az utakkal. A képessége, az ereje abban a távolságban már nagyon kevés volt. Fáj, amikor arra gondolok, hogy fut a hóban, keresi az utat, kutatja az ismerős jeleket és szagokat, de hiába. Fáj, amikor arra gondolok, hogy hiába futott, céltalan volt a futása. Nem talált

haza.

Keresztelő János erőteljesen hirdeti az embereknek: *Térjetez meg!* Sokféleképpen értjük ezt: kezdj újat, változz meg, fordulj meg, indulj el a hazafelé vezető úton! Keresztelő szava nagyon sürgető. Nincs idő várni. Elközelített a mennyek országa, itt a Messiás. A fejsze már ott van a fák gyökerén. Amelyik fa nem terem jó gyümölcsöt, azt kivágják. Meg kell változni.

Van, akinek sikerül a változás. Néhány vámszedő nem hajt be több adót, mint amennyi meg van szabva. Néhány

katoná nem bántalmaz, nem zsarol senkit, és megelégszik zsoldjával.

De mi lesz azzal, aki nem ilyen erős, aki nem elég bátor? Azzal, akinek ez a változás nem megy? Aki olyan messze van, hogy nem hallja a hívó szót, nem találja az utak mentén az ismerős jeleket, és nem érzi az otthon illatát.

Advent új kezdetet hirdet. Esélyt, lehetőséget kínál. Változásra hív. Az egyházi esztendő elején hajlamos az ember azt hinni, hogy legalább ilyenkor illik tenni valamit. Ha mást nem, azt a kis lépést, amit azok ott a Jordán partján. Megigérni, elhatározni, akarni. Az új kezdet nem ez. Nem az akarással kezdődik. Az új kezdet az, hogy Isten belépett a mi szövetségbe, jelek nélküli, idegen tájakon futó útjainkra, hogy végre hazakerüljünk, és valódi otthonunkban éljünk.

„Két dolgot most már biztosan tudok. Az egyik, hogy rajtam kívül van valahol ő, aki tud rólam, aki jobban tudja rólam, ki vagyok. A másik, hogy hiába keresem így – hatalmasabb ő nálam, csak ő találhat meg engem – vakon tapogatózva, ha mindketten keresgélünk, elvétjük egymást, elmegyünk egymás mellett. Egyikünknek csendben kell maradni, hadd legyen én az, a gyöngébb és fáradtabb. Csak várnom kell és figyelnem... „

(Karinthy Frigyes)

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
főbb információi, eseményei**

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
2011. évi eseménynaptára:**

- január 8. rendkívüli közgyűlés – Révfülp
- február 26. egyházkerületi nap – Pápa
- április 2–3. egyházkerületi konfirmandustalálkozó – Sopron
- április 16. egyházkerületi közgyűlés – Celldömölk
- május 22. egyházkerületi kórustalálkozó – Sopron
- május 28. egyházkerületi (országos) missziói nap – Zalaegerszeg
- június 11. nyugdíjaslelkész-találkozó – Győr
- június 14–16. lelkészzevangelizáció – Gyenesdiás
- június 25. püspökiktatás – Győr
- augusztus 23–25. munkaévközdő lelkész-találkozó – Bonyhád
- szeptember 16–17. gyülekezeti elnökségek konferenciája
és munkatársképző nap – Révfülp
- október 7–8. pedagóguskonferencia – Kőszeg
- november 12. egyházkerületi közgyűlés – Győr

**- Győrság, 2010. december 12. vasárnap – ökumenikus szeretet-
vendégség**

Ökumenikus szeretetvendégség lesz Győrságon december 12-én, advent 3. vasárnapján délután 15 órától a helyi iskola tornatermében. Az idei alkalom vendége Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke lesz.

További információ Menyes Gyula lelkésztől kérhető a 20/824-2018 telefonszámon.

MEGHÍVÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a Révfülpön 2011. január 8-án (szombaton) 10 órakor kezdődő rendkívüli gyűlésre tisztelettel és szeretettel hívjuk. Helyszín az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ tanácsterme (Révfülp, Füredi út. 1.).

A közgyűlés nyilvános, melyre minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

Győr, 2010. december 1.

Szabó György
egyházkerületi felügyelő

Ittész János
püspök

Állásfoglalás

A felügyelők országos konferenciája az előttünk álló, 2012-ben esedékes általános tisztújítással kapcsolatban az alábbi állásfoglalást fogalmazza meg.

A rendszerváltás óta eltelt húsz, de különösen az előző tisztújítás óta eltelt néhány év tapasztalatai szerint szükségesnek látszik a jelenlegi egyházirányítási és kormányzati modell felülvizsgálata, korszerűsítése. A felülvizsgálat során figyelemmel kell lenni egyházunk gazdasági helyzetének és lélekszámának kedvezőtlen alakulására. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy közegyházi testületeink kompetenciája és felelősségi viszonyai a jelenleginél következetesebbé és világosabbá váljanak. Iránymutató szempontként elsősorban a hatékonyság és a gazdaságosság érvényesüljön.

A változtatások legfőbb célja az egyházi munka magas minőségének biztosítása, a diszciplináris viszonyok tisztázása. Ennek a célnak teljesülése érdekében újragondolni szükséges mind a vonatkozó törvényeinket, mind a püspökök munkáját elősegítő és biztosító végrehajtó apparátus struktúráját, méretét, hatásköreit és felelősségét. A feladatmegosztás és újrapozicionálás terjedjen ki az országos iroda, az országos presbitérium és a zsinat területére is.

Kérjük egyházunk felelős, döntéshozó testületeit, hogy a következő hónapok törvényelőkészítő és alkotó tevékenysége során vegyék figyelembe a fentieket.

Mindezek mögött szeretnénk, ha nyilvánvalóvá válna az, hogy az egyházban nem a jog, a hatalom és az anyagiak a meghatározók, hanem mindenekelőtt az evangélium ügve. Hisszük és valljuk, hogy az evangélium élteti az egyházat, és a szervezet csupán keretet ad az evangélium hirdetésének. Az egyházat életre hívó és éltető Szentlélek hozzon megújulást gyülekezeteinkben és szeretett egyházunk egészében.

Erős vár a mi Istenünk!

Révfülp, 2010. november 6.

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

Minden kedves Olvasónknak, Lelkésztestvéreinknek és Hittestvéreinknek

áldott, örömteli karácsonyt és békés, boldog új esztendőt kíván

a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége:

Szabó György

egyházkerületi felügyelő

Ittész János

püspök

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja**

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

Lapunk legközelebbi száma

2011. január 9-én

jelenik meg

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula

Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.

Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169

Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639

Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Líceum)

Felelős kiadó: Tölly Balázs

Telefon: 99/512-430

Készült: Újsziget-rota Sárvár – 1150 példányban

Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben

Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 40 €

E-mail: harangszo@lutheran.hu

Internet: www.harangszo.hu

ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

31. A csillag

Ádvent, karácsony nincsen csillag nélkül. Lehet, hogy már idegesen keressük, hova is tettük el a tavalyi karácsonyfa csúcspontját. De városok karácsonyira dekorált sétálóutcáin, üzletek portálján – ha ugyan lesz rá pénz – találunk belőlük eleget csalogató, díszítő sormintaként, besorolva télapók, harangocskák, zúzmarás faágak végtelenül ismétlődő sorába.

Pedig volt idő, amikor rangja volt a csillagnak. Izrael olyan vallási környezetben élt, amelyben egyes csillagoknak istenségrangja volt, istenségnek kijáró tisztelet illette meg őket. Amikor Izrael a Teremtőről és a teremtésről vall, szembefordul ezekkel a hiedelmekkel. A napot, a holdat és a csillagokat az egyetlen, igaz Isten teremtményeinek vallja, amelyeket Isten „munkára fog”, hogy világítsanak a földnek, és egyúttal meghatározó jelei legyenek ünnepeknek, napoknak és esztendőknél (1Móz 1,15). A csillagistenségek világító test és naptár szerepére fokoztatnak le. Amikor az egy Isten híve feltekint rájuk, nem előltűk hódol, hanem Teremtőjük előtt, és csodálkozva köszöni meg, hogy magát is teremtményei közé sorolhatja.

A keresztény embert ádvent és karácsony táján azonban nem a „fölköte ragyogó csillagos ég tölti el egyre növekvő csodálattal”. (Kant) Arra az egy bizonyos csillagra gondol, amelyet a „bölcsek” figyeltek meg, és amely a Gyermekhez vezette őket (Mt 2). Az evangéliumoknak, a Krisztus-hit tanúinak nem az a célja, hogy Jézus-életrajzot, történelmi események sorozatát tárják elénk, főként nem a mai történelemtudomány szabályai szerint. Másrészt viszont történelmi eseményeket is közölnek, hiszen Jézus nem legendák szereplője, hanem „közöttünk la-

kozott” (Jn 1). Jézus Krisztus történetisége és a benne való hit elválaszthatatlan egységben él az evangéliumok tanúságtételében. Amikor Máté evangéliuma – amely különben bőven idéz próféciákat – a „bölcseket” vezető csillagról beszél, nem ótestamentumi próféciát illusztrál. Nem utal 4Móz 24,17-re sem („Csillag jö fel Jákóbból”), hanem a csillag megjelenését történeti, csillagászati eseményként mondja el.

Voltak csillagászok, közöttük szinte kortársaink is, akik tudományos számítások alapján állították, hogy az a bizonyos betlehemi csillag tulajdonképpen a Jupiter és a Szaturnusz együttállása volt a Halak csillagképében. 1925-ben egy tudós (Paul Schabel) megfejtett egy közel 2000 éves babilóniai ékirásos táblát, amelyen előre megjelölték a Kr.e. 7-re várható szenciációt, a Jupiter és Szaturnusz együttállását a Halak csillagképében. A csillagászok csak nyolcszáz évvel később lehettek hasonló jelenség szemlélői. Az is figyelemreméltó, hogy Máté evangéliuma pontosan idézi a „bölcsek” szakkifejezését. A csillag mellett az „anatolé” szó áll, amely a nyelvészek szerint egyes számban egy csillag láthatóvá válását, „feljöttét” jelzi a hajnali szürkületben, többes számban pedig földrajzi jelentés van: Keletet, Anatóliát jelent. Tehát Máté szövegét így lehetne pontosabban fordítani: „Láttuk az ő felkelő csillagát.” Jupiter, illetve annak babilóniai megfelelője, a világ uralkodójának a csillaga, királycsillag, a Szaturnusznak megfelelő pedig az a csillag, amelyhez az „amarru” tartomány, azaz Szíria tartozott, hellenista csillagászat szerint pedig Szaturnusz a zsidók csillaga. Amikor ez a ritka együttállás heteken belül megismétlődött, útnak indult

az „amarru” tartomány felé. Mivel a régi csillagászati táblázatokban messze időkre visszamenően nem találtak analógiát, felismerve az esemény egyszerségét, és elindultak az „amarru” tartomány felé. (Gerhard Kroll SJ 1970-ben megjelent, magyarra is lefordított „Auf den Spuren Jesu” c. könyve nyomán.)

A csillag: jel! A tudományos kutatás kimutathatja a csillagjelenség történetiségét, de csak a hit fedezi fel a Gyermek istenségét. Háttérként izgalmas lehet a „bölcsek” útja, a csillagjelenség értelmezése, hódolatuk, imádatuk is, de csak Isten angyala jelentheti meg Máriának és a pásztoroknak és minden embernek, hogy Jézus Krisztus a Megváltó. Ádventi, karácsonyi énekeink sokat beszélnek a csillagról, de mindig azt imádják, akihez vezetett! A jel eltűnik, maga Jézus a Csillag. A Gyermek a üdvözítő jel. Ő a prófétai beszédben, azaz az ígértetésben és szentségeiben „sötét helyen világító fényforrás, amíg felragyog a nap és felkel a hajnalcsillag szívetekben” (1Pt 1,19). Ő maga az „új világosság”, a „fényes Hajnalcsillag” (Jel 22,16). A Hajnalcsillag-Jézus Krisztus tartja kezében, jobb kezében, az egyetemes anyaszentegyházat jelképező hét csillagot (Jel 1,16). Ezért nem fokozhatjuk le a csillagot felekezeti választó szimbólummá.

A csillagra nézünk, de hitünk Jézus Krisztust látja, akit így kérhetünk: „Szép fényes Hajnalcsillagom, Ragyogj rám, édes Jézusom...” (EÉ 361). „Hozd a napköltét, Országod betöltét, Múljk el az éjszaka! Fussatok, árnyak, Jöjj, Uram, várlak, Lelkemnek fényes csillaga” (EÉ 397,5).

Dr. h. c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

A máig ható Augustinus

(354–430)

Bár időrendben most visszalépünk, talán mégis méltó, hogy az ideai egyháztörténeti mozaikot vele fejezzük be. „Aurelius Augustinus az ógyház legnagyobb embere, aki egyesíti magában a keresztyén *érzelmet*, amely egyedül Istenben nyugszik meg, és a kutató *értelem* élességét, amely Isten ismeretének minden mélységét és magasságát igyekszik felmérni” – írja egy róla szóló emlékezés. Ehhez hozzátehetjük rögtön a megadott cím magyarázatául, hogy gondolkodása, teológiája *máig hat*, meghozza az egész egyetemes egyházban, amint azt látni fogjuk.

Élete. 354-ben született az afrikai Thagaste (ma Tunisz) városában. Édesanyjától, Mónikától kora gyermekkorától keresztyén nevelést kapott, de keresztelese elmaradt. Édesapja, Patricius, községi előjáró volt, aki élete végéig pogány maradt, csak halála előtt keresztelkedett meg. A fiatal Augustinus tanulmányai befejezése után Madaurában, majd Karthágóban maga is tanár lett, de közben állandóan tovább ké-

pezte magát. Mint tudós egyre elismertebb, de ugyanakkor – későbbi „Vallomásai” alapján – élete egyre „lazább” lett. „Mi volt a legnagyobb élvezetem? Szerelmet adni és szerelmet kapni” – írja saját maga. Volt egy számunkra ismeretlen nevű élettársa is, akitől született egy Adeodatus nevű fia. Édesanyja szüntelenül imádkozott érte, de majdnem két évtizedig „eredménytelenül”, bár, mint később kiderült, az imádság itt sem maradt meghallgatatlannal.

Két megtéréséről beszélnek a történetesek, egy „intellektuálisról” és egy „morálisról”. Rómában is járt, hogy tanuljon vagy tanítson, s itt Cicero művei ragadták meg. A Bibliát ekkor még nem értékelte, bár már olvasta. Augustinus ekkor csatlakozott egy magát keresztyénnek nevező csoporthoz, Máni követőikhez, a manicheusokhoz. Ez a mozgalom két keletről indult pogány vallásnak keresztyén színezete volt. Vallották, hogy a világ a sötétség és világosság birodalmának harca. Jézust is tanították, de halálát csak látszólagosnak mondták.

Augustinus elszakadt élettársától fiát megtartotta, s hazament Karthágóba. De közben az akkori híres püspök, Ambrosius ígértetését is hallgatta már. S ekkor történt: „egyszer csak fiú- vagy leányhangot hallok a szomszéd házból. Énekel, s ezt ismételte: Tolle, lege, tolle, lege. Vedd és olvasd, vedd és olvasd. Égi parancsot látam e jelben. Felkaptam a Bibliát, és Pálnál olvastam: „tisztességben járjunk... öltözzétek fel az Úr Jézus Krisztust” (Róm 13,13–14). Hála Istennek mi már tudhatjuk, hogy az „intellektuális” és „morális” megtérés, életváltozás egy és ugyanaz, és együtt teljes.

Milánóban élt kis ideig visszavonultan. 387-ben itt keresztelezte meg őt fiával együtt Ambrosius. Hazaindult, ekkor már édesanyja is vele volt, aki útközben halálos beteg lett. Gyönyörűen írja le Augustinus, ahogy édesanyjától elbúcsúzott, miközben az üdvösségről, az Isten országában találkozásról beszélgettek.

(Folytatás az 5. oldalon.)

Reformáció és nyilvánosság

- Egyháztörténeti kiállítás nyílt Pápán -

Idén elkezdődött egyházunkban a reformáció 500. évfordulójára való felkészülés. Ezzel kapcsolatban *Múltunk és értékeink a Veszprémi Evangélikus Egyházmegyében* címmel október 20-án nyílt meg egy időszaki kiállítás a pápai gyülekezeti teremben.

Múltunk felelevenítése s a szélesre kinyitott ajtó elengedhetetlen feltétele annak, hogy híveink és az érdeklődők számára az értékekről, egyházunk tanításáról

szóljunk. A Dunántúl nagy múltú evangélikusságnak állít emléket e kiállítás. A nyitó alkalmon az esperes köszöntése és az egyházmegye rövid bemutatása után a helyi ifjúság fuvola-, zongora- és gitárkísérettel szolgált.

Ifj. dr. Harmati Béla az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója bevezetőjében hangsúlyozta, hogy a tárlaton bemutatott dokumentumok, tárgyak, festmények a mély gyökerekről tanúskodnak. Az 1831-es *canonica visitatio* tanúsága szerint már a mohácsi vész után ezen a vidéken a „megreformált egyház” tagjai éltek.

Néhány öreg jegyzőkönyvben lehet olvasni arról, hogy az éppen megalakult gyülekezetek nádból, sövényből és sárból készítették maguknak az „Isten házát”. Amikor jöttek a zsoldosok, hogy szétverjék az építményt, még előtte továbbálltak. Szemük előtt a gyülekezet megmaradása volt a cél.

Küzdtem a fennmaradásért – ez jellemzi a múltat. *Sikos István* lelkész a pestis idején (1831) is vállalta a szolgálatot Pápán, ha csak tizenhét napra is. Ezek a megpróbáltatások a környék gyülekezeteit megedzették, de megtörni nem tudták. Megtanulták az evangélikusok, hogy akik nem őrzik saját múltjukat, azoknak jövőjük sincs. Talán ezért is található annyi szépség ezen a válogatott, reprezentatív kiállításon.

Sok tárgyat látunk, amelynek nem mindig tudjuk a jelentését. Ismerjük meg emlékeinket! *Kulcsár György* posztillás-könyvből (1574) talán már csak öt darab van az országban. *Matricula*, agenda, mit jelentett a családi Biblia? Keresztelési anyakönyvekben találjuk *Szeniczai Bárány György*, *Döbrentei Gábor*, *Tatay Sándor* nevét, mely mellett késő barokk hangvetőt, úrvacsorai képet is látunk.

Dr. *Krähling János* egyetemi docens a megye evangélikus templomaival kapcsolatban szólt a megnyitón. Hangsúlyozta, hogy amikor a patrónus főurak eldöntötték, hogy templomokat építenek, akkor ma ezeken keresztül bennünket is lenyűgöz a kulturális gazdagságuk. A megye XVIII. század végi templomokban gazdag. Beszélhetünk középdunántúli stílusról, amelynek legfontosabb emlékei e megyében találhatóak.

A történelem az élet tanítómestere. Tanuljunk belőle, őrizzük s ápoljuk!

A kiállítás 2010. december 5-ig tart nyitva.

Polgárdi Sándor

Kapernaumi hőforrás

A Magyarországi Evangélikus Egyház Kapernaum Szeretetintézményében október 16-án került sor az épület energetikai korszerűsítésének ünnepélyes átadására.

Az intézmény még 2008 októberében nyújtott be pályázatot a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretén belül kiírt „Bentlakásos intézmények korszerűsítése” című pályázati felhívásra, mely a következő év folyamán 30 057 072 Ft európai uniós támogatásban részesült.

A projekt célja geotermikus (hőszivattyús) technológiával megvalósított fűtésrendszer kiépítése volt, mely a szeretetotthon épületének kiemelten költséghatékony fűtését eredményezi. Ezáltal lehetővé válik az intézmény működtetéséhez szükséges, a gondozottak (és fenntartó) által fizetett hozzájárulás minimalizálása, s így módon a fenntartható működés biztosítása. Az intézmény igazgatója, Tencz Károly elmondása szerint az energiavásárlás költségeinek

visszaszorításával jelentős mértékű fejlesztő, élet- és munkaminőséget egyaránt javító intézkedések megvalósítására nyílik lehetőség. Másfelől a geotermikus hőszivattyús rendszer üzemeltetésének eredménye a környezetbarát működés, hiszen használatával csökken az üvegházhatást okozó széndioxid-kibocsátás és egyéb káros környezeti terhelés is.

Az új fűtésrendszer ünnepélyes átadása hálaadó istentisztelettel kezdődött, melyet Ittész János elnök-püspök és Smidéliusz Zoltán lelkész, az intézmény igazgatótanácsának elnöke tartott. A püspök ígéhirdetésében hangsúlyozta keresztyén kötelességünk felismerését az Isten által ránk bízott javak megóvásában. Kiemelte a lokális cselekvés fontosságát, s reményének adott hangot, miszerint a jövőben egyre több intézmény lép a környezetet megóvni próbáló fejlesztések útjára.

Az istentiszteleten s az azt követő szalagátvágáson részt vett az Országos Egyházi Iroda képviselőjében Kákay István irodaigazgató, dr. Mekis Viktória igazgatóhelyettes asszony és Buda Annamária diakóniai osztályvezető. Együtt ünnepelt az intézmény

lakóival s dolgozóival a Zala Megyei Közgyűlés elnöke, Manning János, az intézmény igazgatótanácsának tagjai s számos gyenesdiási, keszthelyi meghívott vendég.

A projektet lezáró rendezvény során Szép István, a kivitelező Penta Klíma Kft. vezetője tartott előadást az egybegyűlteknek a geotermikus energia hasznosításának lehetőségeiről és technológiájáról. A geotermikus energia a földkéregből származó hő, mely szinte korlátlan mennyiségben áll rendelkezésünkre, s melyet legegyszerűbben hőszivattyúval lehet felszínre hozni. A földbe elhelyezett szondák állandó hőfokot biztosítanak, melyből a hőszivattyú melegvizet készít. A Kapernaum falai közt megvalósult beruházás során ez a melegvíz fűtés céljából kerül felhasználásra.

Az előadást követően a vendégek állófogadáson vettek részt, majd délután gyenesdiási művészeti csoportok színvonalos előadását tekinthették meg a szeretetotthon lakóinak társaságában. Fellépett a Gyenesi Dalárda férfikórusa a helyi citerazenekar kíséretével, továbbá a Gyenesdiási Általános és Művészeti Iskola kórusa és népi tánc tagozatának tanulói.

Az ünnepség fényéhez jelentősen hozzájárultak igyekezetükkel és áldozatos munkájukkal az intézmény dolgozói. Örömmel és Isten iránti hálával néz a Kapernaum közössége a tél elé, melynek során már az új, környezetbarát fűtésrendszer szolgáltatja számukra a barátságos meleget.

T.K.

(Az egyházkerületi őszi eseményeit, híreit anyagtorlódás miatt következő lapszámunkban közöljük.)

(Folytatás a 3. oldalról)

Szolgálat. Augustinus útja az akkori Hippon Regióba (ma Annaba, Algéria) vezetett. Annyira ismert volt, hogy amikor itt meghalt a pap, a „civilis” Augustinust választotta meg a gyülekezet a papi szolgálat folytatójának. Ekkor szentelték pappá, majd néhány év múlva püspökké. 35 esztendő kapott, hogy szolgálja Urát. Szolgálatáról csak röviden említjük meg, hogy a szorgalmas papi szolgálatán túl 93 kisebb-nagyobb könyvet írt. Az egyház nagy és tekintélyes tudósa, védője lett. Küzdött az akkor uralkodó két nagy tévtanítás ellen. Az egyik éppen a manicheizmus volt, a másik pedig a „donatizmus”, amely azt vallotta, hogy az egyházban csak a „tökéletesekek” élhetnek és szolgálhatnak.

Augustinus legismertebb könyve a „Vallomások”, de terjedelmes könyvet írt „Isten városa” címmel az egyházzól, éppen az előbb említett kérdésekben. „Két szeretet alkotta a két várost. A földi várost az Isten megvetéséig fájuló önszeretet, Isten városának legnagyobb dicsősége Isten és a lelkiismeret bizonyossága” – írta. Közben társaival közös életre határozták el magukat, s így született meg lassan az „ágostonosok” rendje, amelynek sokkal később Luther is szerzetese volt.

Öröksége valóban máig ható. Kevés olyan alakja van az egyháztörténetnek, akire minden egyház emlékezik és hivatkozik. Katolikus testvéreink az egyházzól alkotott felfogására támaszkodnak, a reformátusok arra, hogy gondolkozott az eleve elrendelésről is, mi pedig azért emlegetjük, mert a kegyelmet tartotta és vallotta mindenekfelett valónak. De imádságát mindnyájan közösen mondhatjuk: „Minden reménységem, Uram, nagy irgalmasban nyugszik. *Mim van nekem, Uram, ami nem tőled van? Segíts, Uram, hogy akaratomat teljesítem, különben tedd, amit akarsz.*” S közös mondatunk lehet: „nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik benned.”

Köszönet

Hálásan köszönjük mindenkinek, hogy édesanyánk és rokonunk, *id. Magassy Sándorné Urbán Margit (1937–2010)* soproni temetésére és a budapesti megemlékezésre eljöttek, valamint levélben, e-mailben és telefonon kifejezték szeretetüket. Szolgálatának emlékére a győri Evangélikus Szeretetház javára (CIB Bank 10700031-24757201-51100005) adott koszorúmegváltás **összege 2010. november 22-én 218 000 Ft volt.**

A Házzal kapcsolatot tartott, gyűjtést szervezett, a lakókat látogatta már Sopronból, majd Tárnokrétiből, Takácsiból, Marcalgergelyiből, Nagysimonyiból, Bakonyszombathelyről, Sikátorról, végül Budapestről.

Erős vár a mi Istenünk!

A gyászoló, de a feltámadt Jézusban bízó család

Szerkesztői levél...

Tisztelt Előfizetőink!

Lapunk XIV. évfolyamának utolsó számában ebben az évben is szeretném megköszönni olvasóink lapunkhoz való hűségét, melyet ismét – az egyházkerület, középiskoláink, valamint a Külmisziói Egyesület jóvoltából és Babics Csaba liceumi tanár munkájaként – igényes falinaptárral igyekezünk meghálálni.

Megköszönöm azt az imádságos háttérrel, amelyet olvasóink részéről megkapunk, és minden lapszám megjelenésénél érezhetünk. Valamint azokat a pénzbeli adományokat, túlfizetéseket is, amelyek támogatták a rendszeres megjelenést. Bízva abban, hogy ezután is érkeznek adományok, többletbefizetések, a jövő évben sem tervezünk áremelést. 2011-ben is az éves előfizetési díj 1400 forint marad. (Egy lapszám ára továbbra is 120 forint. A gyülekezeti iratterjesztésben a nyári, összevont július–augusztusi újságot ajánlatos 200 forintért árulni.)

Egyéni előfizetőinkhez – az ideihez hasonlóan – februárban postai úton külön borítékban küldjük ki a befizetési csekket. A gyülekezeteknek és a nagyobb példányszámban rendelő egyéni előfizetőknek viszont továbbra is meghagyjuk az utófizetési lehetőséget, így ezekre a címekre az év végén, ismét novemberben juttatjuk el a befizetési csekket.

Reméljük, a jövőben is megtisztelnek szeretetükkel. Ebben bízva kívánok munkatársaim nevében is Istentől áldott, meghitt karácsonyi ünnepeket és békés, boldog új esztendőt.

Menyes Gyula felelős szerkesztő

Dóra asszony receptje Jákfáról

Karácsonyi mézeskalács

76 dkg lisztet, 34 dkg porcukrot, 2 evőkanál szódaikarbónát, kevés őrölt fahéjat, 10 szem porrá őrölt szegfűszeget jól összekeverünk. Ezután hozzáadunk 5 dkg margarint, 4 egész tojást, 4 evőkanál mézet, és az egészet összedolgozzuk.

Pihentetés után kb. 3 mm vastagra nyújtjuk, különböző formákkal szaggatjuk, majd a tetejét megkenjük felvert tojással. Ezután 200 °C-on megsütjük.

A cukormáz összetétele: 1 db tojásfehérjét felferünk keményre, hozzáadunk 12 dkg porcukrot, majd a kihűlt mézeskalácsokat ezzel díszítjük.

Jó étvágyat!

KÖZLEMÉNY

A Gusztáv Adolf Segélyszolgálat országos tanácsa gyűlését Budapesten, 2010. november 11-én tartotta, melyen tárgyalta a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerülethez beérkezett kérelmeket is. A testület az alábbi kérelmekről döntött:

- A vadosfai lelkészi hivatal káplánszobájának felújítására: 300 000 forint.
- A gyékényesi templom oltárképének restaurálására: 400 000 forint.
- Az alsósági templom belső festésre: 600 000 forint.
- A celldömölki templom bejárati ajtajának elkészítéséhez: 130 000 forint.

A segélyként szétosztható összeg: 1 430 285 forint volt.

Maradvány: 285 forint.

Isten áldása legyen az adakozó gyülekezetek életén és a segélyek felhasználásán!

Béres László egyházkerületi GAS előadó

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

Az angyalok létezésének legékesebb bizonyítéka, hogy maga Jézus is beszél róluk. Isten láthatatlan világának teremtményei ők, akiket azért teremtett az Isten, hogy küldöttjei legyenek az emberhez. Részt vesznek az utolsó ítéletben is, és a mennyi istentiszteleten az üdvözültek

seregével együtt ünneplik a győzedelmes Urat, a megölelt Barányt.

Előző számunkban ezeket tudhattuk meg az angyalokról. Most folytatjuk az „angyali” témát ismereteink gyarapítására és ígéretünk növekedésére.

„Szent angyalod legyen velem!”

Amikor Luther Márton imádságának szavaival kérjük, hogy „szent angyalod legyen velem”, akkor imánkban azt kérjük, hogy Isten őrző angyala, akit mellénk állított, vigyázzon ránk, óvjon, védjen azon a napon, azon az éjszakán.

Luther imádságának újszövetségi gyökere van. Máté evangéliumában olvashatjuk: „Vigyázzatok, hogy egyet se vessetek meg e kicsinyek közül, mert mondom nektek, hogy angyalaik mindenkor látják a mennyben az én mennyi Atyám arcát.” (Mt 18,10)

Ez alapján állíthatjuk, hogy minden embernek van őrangyala, aki indokolt esetben még a láthatatlanságból is kiléphet, és védené arcvonásait öltheti magára. Péter apostol esetében olvasunk ilyen leírást: Heródes király Pétert börtönbe vetette. De az Úr angyala kivezette őt cellájából. Eközben a gyülekezet Péterért imádkozott. S amikor Péter bezörgetett a gyülekezeti közösség szobájának ajtaján, az ott lévők először úgy vélték, hogy Péter angyala az, és csak aztán döbbsen rá, milyen csoda történt, imádságuk rendkívüli meghallgatásra talált. (ApCsel 12,1–16; 12,15)

Őrző angyala nemcsak az egyes embernek van, hanem az egyes gyülekezetnek is. Erről tanúskodik a hét kis-ázsiai gyülekezetnek írt levél mindegyike, melyek így kezdődnek: „...a gyülekezet angyalának írd meg.” (Jel 2,1.8.12.18; 3,1.7.14)

Hogyan tekinthetünk őrző angyalaink óvó, védő szolgálatára? Bizonyos, nem úgy, hogy minden bajtól megvédenének minket. De úgy, hogy képviselnek bennünket Isten színe előtt, könyörögnek értünk. Mi nem, de ők közvetlenül látják, már most az Isten arcát. Nagy vigasztalás van ebben az igazságban: lehetünk bár kicsinyek, Isten számára mégis becsesek vagyunk, angyalunkat engedí, hogy színe elé álljon, hogy értünk cselekedjen, oltalmazzon, gondunkat viselje. (1. Mt 18,10) Gondoskodásuknak a célja pedig az, hogy mi magunk is felismerjük az Isten szeretetét irántunk, gondviselő és megváltó akarát, mely hitre szólít minket.

Néhány angyalt név szerint is ismerünk. Bár Rafaél a protestáns fordítású Bibliákban nem található meg, a görög nyelvű Ószövetség egyik könyvében, Tóbiáséban, olvashatunk róla. Ő az egyik főangyal (arkangyal), aki Tóbiás könyvének tanúsága szerint „mindig készen áll, hogy az Úr fölséges színe elé lépjen”. (Tób 12,15) Nevének jelentése: Isten meggyógyított. Az egyházi hagyomány az úton lévők fő oltalmazóját látja benne.

Mihály főangyallal azonban minden bibliaolvasó találkozik. Az Ószövetségben Dániel próféta beszél róla, és Izráel nagy vezéréként emlegeti. (10,13; vö. 10,21; 12,1) Ő Izráel védőangyala. Nevében Isten nagyságát hirdeti, hiszen nevének jelentése: kicsoda olyan, mint az Isten. Találkozunk vele Júdás levelében és a Jelenések könyvében is. Ő az, aki Mózes mennybemeneteléért küzd a Sátánnal. (Júd 9) Ő az, aki a mennyben is harcol a Sátán ellen, és aki győzelmeivel kiteljesíti Krisztus üdvösségszerző hatalmát. (Jel 9–10)

Mihály arkangyal Sátánnal való harcra nyomán egy másik angyal arca is kibontakozik. A bukott angyalé, a Sátáné. Isten láthatatlan világának teremtményei között ugyanis nem mindegyik tartozik Isten jó angyalai közé.

Hogyan lett a Sátán? Hogyan bukott el az angyal? Ezekre a kérdésekre is Isten ígéje ad választ. Júdás apostol arról ír levelében, hogy voltak angyalok, akik nem becsülték meg „fejedelemségüket”, és ezért Isten őket örökkévaló bilincsekben és sötétségben tartja fogva. (Júd 6) Péter második levelében pedig azt olvassuk: „Mert az Isten nem kímélte meg a bűnbe esett angyalokat sem, hanem az

alvilág sötét mélységébe taszította őket, hogy őrizetben maradjanak az ítéletig.” (2Pt 2,4)

A bűnbe esett angyalok is Isten teremtményei tehát, így maga a Sátán is az, nem egyenrangú hatalom az Istennel. De Isten őket is a jó világ jó teremtményeinek teremtette. Csak elfordultak Istentől, ahogyan Ádám és Éva is megtette ezt.

A Sátán olykor úgy tűnik fel a Szentírásban, mint aki a gonosz angyalok vezetője (pl. Jel 12,7; Ef 2,2), máskor inkább a bukott angyalokat összefogó névnek látszik (2Kor 12,7). Egy biztos: ő a vádló, aki nem azért áll Isten színe elé, hogy értünk könyörögjön, hanem azért, hogy vádoljon. Nem bízik az emberben, ellenséges az emberrel. Ő kísérti meg a Paradicsomban, rá hallgatva kerül bűnbe az ember. S ha sikerül neki elbuktatni minket, bepanaszol Isten előtt, hogy ítéletet kérjen fejünkre.

A Sátán működését maga Isten engedélyezi. Sőt! Jób története a legfőbb példa arra, hogy Jób hitének próbájául Isten a Sátánt használja eszközü. (1. Jób 1,12–2,10) A Sátán szüntelen kísérti a keresztyén embert is, hogy elcsábítsa Jézus Krisztustól (1Tim 4,1), hogy megtévessze őt (2Kor 11,14), hogy akadályozza küldetése teljesítésében (2Kor 12,7). Szüntelenül kísérti az egyház népét is, hogy a keresztyének közösségében békéltlenséget szítson, és szétzilálja azt.

De ezekben a tevékenységekben is csak Isten eszköze ő. Azért engedi neki Isten a kísértést, az ármánykodást, hogy a keresztyén embert és az egyházat állhatatosságra nevelje, küzdelemre készítse, a hit harcának napi megvívására ösztönözze. A keresztyén ember és az egyház azonban küzdelme során soha nem feledheti, hogy „... sem angyalok, sem fejedelmek, ... sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.” (Róm 8,38–39)

Jézus Krisztus megjelenésének, azaz születésének ismét egy angyal, a valamennyi angyal között legismertebb és legnépszerűbb Gábrriel, a hírhozója. Nevének jelentése: Isten embere, vagy Isten erősnek bizonyult. Ő jelenik meg Zakariásnak, hogy Keresztelő János születését bejelentse (Lk 1,19), ő jelenik meg Máriának, hogy kiválasztottságát közölje vele (Lk 1,26). S bár a születéstörténetben neve nem szerepel, az Úr angyala adja hírül a pásztoroknak Jézus megszületését (Lk 2,9). Karácsonyi műsorainkban, betlehemesinkben rendre úgy szerepel ez az angyal, mintha Gábrriel lenne.

Ádventet és karácsonyt nem is tudnánk elképzelni angyalok, Isten örömhírt hozó, az üdvösséget meghirdető küldöttjei nélkül. Az Úr angyala jelenik meg Józsefnek álmában (Mt 1,20), az Úr angyala parancsának engedelmeskedik József, amikor feleségül veszi Máriát (Mt 1,24), az Úr angyala figyelmezteti a szent családot arra, hogy Egyiptomba kell menekülniük (Mt 2,13), az Úr angyala szól, amikor visszatérhetnek Názáretbe (Mt 2,19)

És egy egész angyalsereg zengi Isten dicséretét, hogy Fiát küldte a földre, hogy Jézusban velünk az Isten, hogy Üdvözítő született nekünk.

Ebbe az énekbe mi is minden istentiszteleten bekapcsolódunk, és velük együtt zengjük: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség, és az emberekhez jóakarát.” (Lk 2,14)

Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

Linberger Gyula (1917–2010)

Életének 93. évében elhunyt Linberger Gyula nyugalmazott őrnagy, hitoktató, a soproni evangélikus gyülekezet volt másodfelügyelője. Ennyi a hivatalos közlemény, de Gyuszi bácsi ennél sokkal többet jelentett nemcsak Sopronnak, de az egész egyháznak is. Ahogy ő maga szokta mondani beszélgetéseink során: „én, a késmárki evangélikus esperes unokája, a hitemet mindig megtartottam, jöhetett bármilyen rossz az életemben, de a hitem mindig az első volt.”

És ez valóban így is volt. A második világháborúban tűzszerésztisztként szolgált, becsülettel választott hivatásaként, ahol súlyos sérüléseket is szenvedett. Majd abban a nehéz és kínkeserves időszakban, az 50-es évek elején is továbbszolgált és példát mutatott, mikor tisztii egyenruhában ment a templomba, és énekelte az egyházi kórusban Budapesten. Ennek nem is maradt el a következménye. Rögtön eltávolították, és nehéz fizikai munkával –

ahogy szokta mondani – „zsákolásból tartottam el a családomat”.

A hitét ekkor sem adta fel. A soproni gyülekezetben szolgált, foglalkozott az ifjúsággal, és hiába volt a tiltás, ő ment, és

hívogatta a fiatalokat, többek között e sorok íróját is 5 éves korában kézen fogta, és vitte a „Jünglingsbe” a gyerekek közé a hittanórára.

De látogatta az idős beteg gyülekezeti tagokat is, és vigasztalta őket a hit erejével.

A soproni gyülekezetben presbiterként, majd másodfelügyelőként szolgált, de járt a várost is, és gyűjtötte az egyházfenntartói járulékot. Tevékenyen munkálkodott a temető fenntartásában, és hosszú évekig a sopronbámfalvi katonai hősi temető gondozását is irányította, melyet városunk önkormányzata is elismert.

Majd egy vitás kérdés miatt lemondott minden tisztségéről, de szálfamagas katonás termete továbbra sem hiányozhatott a vasárnapi istentiszteletekről, pedig a sors nem kímélte. Eltemette szeretett feleségét és egyik fiát is.

Utolsó találkozásunk alkalmával megtörtén az évek súlya alatt annyit mondott: „várom a hazahívó szót”.

Linberger Gyula testvérünk most hazatért Urához, akit egy hosszú életen keresztül szolgált hűségesen. Nyugodjék békében!

Kebelei Ferenc

Két nap Sopronban

2010. október 8. és 9. Két nap, amely változást hozott hétköznapjainkba, ha vendégként vettünk részt Sopronban a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület X. pedagógus konferenciáján, de akkor is, ha az eseményt szervezőként készítettük elő, bonyolítottuk le.

Jómagam mindkét szempontból megtapasztalhattam, elemezhettem e pedagógus csendesnapból kinőtt hétvége történéseit. Láthatam, hogy a rendezés – a szoros értelemben vett szervezőbizottság irányító tevékenysége mellett – az egész tantestület érintő, igazi csapatmunkában valósult meg. Mindenki a hozzá legközelebb álló területen jeleskedhetett, így adva egyre több és több értéket az eseményhez. Sok ötletből, időből és energiából született meg a végleges program....

Kíváncsian vártuk, hogy a 174 jelentkezőből ténylegesen hányan regisztrálják magukat a megjelölt napokon. Tetszenek-e majd az első napra tervezett programok? Hogy fogadja az első este a közönség a Madhause Theatre Company formabontó, merész előadását a Shakespeare-összest? Lesznek-e, akik élnek a lehetőséggel, és szakszerű idegenvezetéssel járják be csodálatos városunk belvárosi utcáit, tereit? Abban biztosak voltunk, hogy a BW Pannónia Med Hotelben felszolgált vacsora után fellépő néptáncosaink és a négyfős tamburazenekar sikert aratnak; és abban is, hogy meglepve, de örömmel fogadják majd vendégeink a pihenés idejét jelző finom célzást, N. Rossi 22 órakor elhangzó II. szilenzio-ját.

A szombati – Ittész János püspök szolgálatával történt – istentisztelet erejében nem kételkedtünk. (Külön öröm volt számunkra, hogy püspök úrtól idén igazgatótanácsunk új tagja, Gruber Lászlóné vehette át az evangélikus pedagógusok elismerését kifejező Gyurácz Ferenc-díjat.) Nem volt kétségünk a délelőtti, logikus egységbe foglalt előadások sikerében sem. Megnyugodni azonban csak akkor mertünk, mikor láttuk, hogy a gyógypedagógia, grafológia, pszichológia, teológia (hitoktatás) tárgykörébe tartozó referátumok Horváth Ernő, Soóky Andrea, Fröhvirtné Payrits Marianna és Wagner Szilárd tolmácsolásában, Jancsó Kálmánné moderálásával felkeltették a jelenlévők figyelmét, új ismeretekkel gazdagította őket. Igazi szellemi csemegével szolgált az Ittész János püspök, a Kolozsvárról érkezett Jakabffy Tamás lapszerkesztő és kollégánk, Szentpáli Csaba Wagner Szilárd moderálásával megvalósuló fórumbeszélgetése is.

A rendező Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola bemutatását – az intézmény frissen elkészült közösségi termében – Gottschling Gábor igazgató felvezetése után jelen sorok írója oldotta meg oly módon, hogy még az iskolát jól ismerők számára is új szempontból világított rá az itt folyó munkára, életre. Kóczán Krisztián segítségével lapozgatott is kicsit az Eötvös-albumban, megmutatva néhány, az elmúlt években készült képet.

Az utolsó percekben Jankovits Béla ny. esperes, a rendezvény ötletgazdája foglalta össze gondolatait, köszönetet mondva püspök úrnak a rendezvény kezdettől érezhető, határozott támogatásáért.

Úgy gondoljuk, hogy e rendkívüli, számunkra felejthetetlen két napon egymás hatását erősítve fért meg egymással a filozofikus eszmefuttatás, a gyakorlatban jól használható tudományos ismeret és a művészet adta szórakozás. Az eseményekhez méltó keretet adott Matus Klára nyitó, illetve Wagner Szilárd lelkész záró áhítata.

2010. október 8. és 9. Két nap, elmélyülés, sok hasznos óra, kellemes perc. Köszönjük!

Balikóné Németh Márta
Eötvös József Evangélikus Gimnázium
és Egészségügyi Szakközépiskola, Sopron

Menyés Gyula (püspöki titkár, Győr)

Megkérdeztük...

Novotny Zoltán

újságíró, a Protestáns Újságíró Szövetség elnökét

Mit jelent ön számára a karácsony misztériuma?

Először egy emlék:
Amikor 1944
karácsonyán kis-
gyermekként elindultam
a feldíszített
karácsonyfa felé, és
megszólt a légiriadó
szirénája. A
bombázások elől a
pincébe menekültünk.
Még a lépcsőházban
szerettem volna

megkérdezni szüleimtől, hogy a pár perccel előbb betoppant nagybátyám miért nem jön velünk. Csak az első szőig jutottam, mert apám-anyám viharsebese befogta a számat. Csak jóval később érttem meg, hogy katonaszőkevény nagybátyámnak biztonságosabb volt a bombázástól veszélyeztetett lakásban maradnia, mint emberek közé kerülnie. Öt hétig aztán a légópince lett a tartózkodási helyünk.

De jelenti a karácsony édesanyám menüjét is. A gyertya- és csillagszórógyújtás, a közös éneklés és ajándékosztás utáni borlevest, rántott halat és mákos gubát. Jelenti a munkát, egy olaszországi karácsonyt, ahol szenteste még este nyolckor is nyitva vannak az üzletek, az emberek boldog karácsonyt kívánva veszik meg a karácsonyi kuglófot, és olaszos zajjal készülnek az éjféli misére.

Jelenti a tündéri, zsvajgó gyerekek eldorádóját, akiknek Újpeszten kis műsor keretében szerény ajándékokat oszt egy civil szervezet, és akiknek évről-évre próbálok elmagyarázni, hogy a karácsony nemcsak a hagyomány ünnepe, nemcsak a finomságokkal megrakott asztalé, nem is az erőn felül megvásárolt ajándékoké, hanem elsősorban Jézus születéséé.

Jelenti az igeolvasást a Deák téri evangélikus templomban, ahol többnyire én olvasom fel az oltári ígét karácsony ünnepén. „A szeretet mindent elvisel, mindent hisz, mindent remél. A szeretet soha el nem múlik.” A videojátékok tönkremennek, a gyöngysorok elvesznek, a számítógépek elavulnak. De a szeretet ajándéka megmarad.

Örömdalok hangozzanak világszerte széjjel. A karácsonyi ének tökéletesen kifejezi lényegét a decemberi ünnepnek, amelyet Rónay György a „Szeretet születésének”, Rába György „A születés ünnepének” nevez. Márai Sándor pedig úgy érzi, hogy ilyenkor „mintha mindig harangoznának, nagyon messze, a köd és a hó fátylai mögött.”

Fenyőillat, gyertyaláng, ajándék. Mennyből az angyal. „Adni öröm, és talán a legfőbb földi jó, ami semmi áron nem vásárolható, a szeretet érzetének meggyökereztetése.” Karácsony úgy teljesíti ki a lelket, hogy az ünnepnek az egész esztendőre szóló lehetőségével sugározza be napjainkat.

Mégis, mit jelent nekem a karácsony? Nincs háború, és együtt van, amíg együtt lehet, a család. Olyan alkalom, amikor valami fontosat kérhetünk az Úrtól. Valóban úgy készülünk rá, mint egy találkozásra.

József Attila (1905-1937)

BETLEHEMI KIRÁLYOK

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!

Három király mi vagyunk.

Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta — biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.

Menyhárt király a nevem.

Segíts, édes Istenem.

Istenfia, jónapot, jónapot!

Nem vagyunk mi vén papok.

Úgy hallottuk, megszületél,
szegények királya lettél.

Benéztünk hát kicsit hozzád,

Üdvösségünk, égi ország!

Gáspár volnék, afféle

földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!

Jöttünk meleg országból.

Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.

Én vagyok a Boldizsár,

Aki szerencsény király.

Irul-pirul Mária, Mária,

boldogságos kis mama.

Hulló könnye záporán át

alig látja Jézuskáját.

A sok pásztor mind muzsikál.

Meg is kéne szoptatni már.

Kedves három királyok,

jóéjszakát kívánok!

Nevetséges, hogy a felséges egy Isten emberré legyen, és egy személyben egyesüljön teremtő és teremtmény. Az ész teljes erővel tiltakozik az ilyesmi ellen. Itt megrekednek a bölcs gondolatok, amelyekkel az eget csapkodó ész Istent világkormányzó fenségében szeretné kifürkészni. Ehelyett az egész világot otthagya Betlehembe kell sietnem, ahol istállójászolban egy kisded fekszik. Bizony, hidedg zuhany ez az észnek!

Dr. Luther Márton

Madarász István (ny. ev. lelkész, Balatonboglár)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

ÁDVENT 2. VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Az Emberfia eljön az ő Atyjának dicsőségében, és megfizet mindenkinek az ő cselekedete szerint.” (Mt 16,27)

Ádvent a hozzánk érkező Megváltó várásának szent ideje minden évben. Ilyenkor nemcsak az egykori megérkezésére – születésére – gondolunk hálaadással, hanem megígért második eljövételére is. Ő az, aki a próféták nyomán (Dán 10,16.) Emberfiának nevezi magát igénkben, azt állítva, hogy majd újra eljön. Ezen ígérete teljesítésének időpontja reá, Urunkra tartozik. A mi dolgunk a hívó, hűséges és éber várakozás.

Sajnos napjainkban sok köztünk a reményvesztett, céltalanná vált életű ember. Csak vegetálnak, vagy legfeljebb a múlton nosztalgizálnak. Jövőtlennek érzik magukat. Ezzel a mentalitással szemben mondja Scholz László versében: „...de te jót várj, gyönyörűt álmodjál!” Az Emberfia igénkben hangzó szava emelje fel a mi tekintetünket is, és tegyen bennünket reménykedőkké! „Az Emberfia eljön.” Hígyünk az ő ígéréteiben, és várjuk őt hittel és hozzá méltó életfolytattal, jó cselekedetekkel!

ÁDVENT 3. VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Isten valamennyi ígérete Jézus Krisztusban lett igenné, és általa lett ámenné Isten dicsőségére.” (2Kor 1,20)

Az ádventi úton haladva közeledünk ismét megváltásunk első nagy ünnepéhez, a karácsonyhoz. Az ünnepre készülve ilyenkor többször vesszük kézbe és lapozzuk fel Bibliánkat, abban is az evangéliumok elbeszéléseit. Bennük lépten-nyomon ótestamentumi utalásokat találunk, amik az Úr Jézus egykori megérkezésében és életében teljesedtek be. Valóban, „Isten valamennyi ígérete Jézus Krisztusban lett igenné, és általa lett ámenné...” Mózesnél olvassuk: „Nem ember az Isten, hogy hazudnék...” (4Móz 23,19.)

Az apostollal együtt áldjuk és dicsőítsük mi is az ígéretet tevő és szavát tartó Istent az ő irántunk való szeretetért! Építsünk rá a jövőre nézve is, mert az ő ígéretei mind beteljesülnek, üdvösségünkre!

ÁDVENT 4. VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Lelkünk sóvárogva várja az Urat, mert őbenne örül a mi szívünk.” (Zsolt 100, 2.5)

A most következő karácsony előtti napokra jellemző lelkiállapot a várakozás. A gyerekek várják az ékes karácsonyfát az alatta található játékokkal, ajándékokkal. A távol tanuló vagy dolgozó családtagok várják az otthon melegét, a szeretteikkel való boldog együttléti napjait. Mindannyian várjuk az ünnep meghittségét, békéjét.

A hívő keresztyén ember mindenekelőtt az Úr Jézust várja. Várakozása a legdrágább ádventi vendég felé fordul, ahogy igénk is mondja: „Lelkünk az Urat várja...” Az agg Simeonról olvassuk, hogy őt ez a várakozás tartotta életben, mert „várta Izrael vigasztalását”. (Lk 2,25.)

Isten tegyen bennünket is – nemcsak ezekben az ádventi napokban, hanem a nehéz helyzetekben is – bízva várakozó emberekké. Az sajnós tény, hogy életünk útján érnek bennünket csalódások is. Az ígéreteket tevő Istenben azonban bízhatunk, és bízunk is a zsoltárral együtt, aki miközben „sóvárogva várja az Urat”, nem tart csalódástól, sőt biztosan vallja: „Őbenne örül (majd) a szívünk.”

KARÁCSONY MÁSODIK NAPJA

„Isten elküldte Fiát a világ Üdvözítőjéül, és aki vallja, hogy Jézus Krisztus Isten Fia, az Istenben marad, és Isten is őbenne.” (1Jn 4,14–15)

Életünkben vannak változó értékű, sőt devalválódó dolgok és állítások. Ugyanakkor találkozhatunk axiómákkal is, melyekre mindenkor építhetünk, számításba vehetjük azokat, mert mozdíthatatlanok, időtállóak. Ilyen tény hordoz, ilyen örökérvényű a karácsony üzenete is. Igénkben ez így hangzik: „Isten elküldte Fiát a világ üdvözítőjéül”. Ezt éljük át most idei ünnepünkben is.

Sok minden meginoghat életünkben, sok minden megfakulhat, jelentősből jelentéktelenné válhat, de a karácsonyi örömhír örök. Boldog, aki mer és tud építeni rá hitben járó keresztyén életet.

Igénk azonban egy „és”-sel folytatódik: „és aki vallja...” Ez azt jelenti, hogy ami a szívünkben van, az legyen ott a szánon is. Ahogy Pál is mondja: „Szívvel hiszünk az igazságra, és szájjal teszünk vallást az üdvösségre.” (Rm 10,10) Várják az emberek, várja a világ a mi bizonyágtételünket. (Rm 8,19) Mint ahogy Péter apostol is mondta: „Nem tehetjük, hogy amit láttunk és hallottunk, arról ne szóljunk néktek.” (ApCsel 4,20) (Károli fordítások.)

ÚJÉV UTÁNI VASÁRNAP HETE

„Aki segítségül hívja az Úr nevét, az üdvözülni.” (Rm 10,13)

A keresztyén embernek minden napját imádsággal kell kezdenie. Erre emlékeztet bennünket a Miatyánk negyedik kérésének „ma” szava is. Mennyivel inkább Isten segítségül hívásával kell elindulnunk az új év útján. Kezdjük hát az új évet és benne az év első hetét is Isten segítségül hívásával, Isten előtt elcsendesedve.

Kérjük, segítsen bennünket beilleszkednünk az ő akaratába napról-napra. Vegyen körül bennünket őrző-védő kegyelmével. Közben soha ne feledkezzünk meg arról, hogy az út végén, melyen járunk, az üdvösség vár ránk. Ez a cél legyen mindig a szemünk előtt (Fil 3,14).

Károli fordítású bibliánk az eredeti szöveg szavát így fordítja: „...az megtartatik.” Tehát Isten megtartó, megőrző, sikerre vivő kegyelmét kérhetjük földi dolgainkra és célkitűzéseinkre is. Induljunk hát Isten segítségül hívásával, reménykedve nemcsak az év első hetében, de az egész előttünk álló évben is! Ha pedig az Úr akaratából földi életünk végéhez érkeznénk ebben az évben, bizakodva gondoljunk arra, hogy nem csak elmegyünk egyszer, de meg is érkezünk az atyai házba. Mert „aki segítségül hívja az Úr nevét, az megtartatik, az üdvözülni”.

Örömmel vesszük, amikor egy-egy olvasónk számára fontos, de talán másokat is érdeklő kérdésekben keres meg bennünket. Az alább közölt levél is ilyen érdekes és elgondolkasztató témát vet fel, egyházunk, nemzetünk lelki megújulása iránti aggódo szeretettel.

„Ébredj fel, ... és felragyog neked a Krisztus!”
(Ef 5,14)

Azonnal a lényegre térek. Nagy lelki ébredésre van szüksége népünknek – különben elpusztulunk! Hazánk lakosságának nagy része elfeledkezett Istenről. Háttal vagyunk néki, nem arccal. Bűn, erőszak,

gonoszság pusztít, amerre csak néz a szem. Ifjúságunk úgy nő fel, hogy a legtöbben alig vannak tudatában Isten létezésének.

Sajnos, a keresztyéneknek is nagyon kevés befolyásuk van a kormányokra, a társadalomra, a nemzet egészére. A Gonosz viszont egyre nagyobb vonzást gyakorol a tömegekre. Ravasz taktikával, megtévesztő ajánlatokkal igyekszik az ő oldalára vonzani (csábítani), akit csak lehet. A média igen alkalmas eszköz a kezében. A tévében folyamatosan látunk-hallunk kártyavető személyeket, akik „karmaoldást”, „pénzenergiát”, „bioenergiát” stb. képesek nyújtani azoknak, akik ezt telefonon kérik, igénylik. Nyíltan kimondják, hogy a médiumok (spiritiszták, akik a szellemvilággal érintkeznek) bármikor hívhatók telefonon.

Hát itt tartunk! Az Isten világa helyett a démonvilághoz fordul a hiszékeny ember. Talán ma még kevesen dőlnek be az ilyen ajánlatoknak, de félok, hogy a súlyos, kilátástalan helyzetben élő emberek egy része „megpróbál” ilyen úton segíteni magán. Az élő és mindenható Istenbe vetett hitet eldobva így keres kiutat, sajnos, nagyon rossz helyen. Isten kezdettől fogva féltette, óvta népét a jósoktól, szellemidézőktől, varázslóktól (SMóz 18,9–15). Lehet, hogy ma Magyarországon több ilyen személy van, mint ahány lelkész! Szomorúan írom – másoktól is hallottam –, hogy demonizálódó világban élünk. Ennek pedig tragikus következményei vannak már most is...

Olvastam valahol egy indiánról, aki a Niagara folyón elaludt a csónakjában, amely a vízesés felé tartott. A parton állók észrevették a veszélyt, és kiabálással, közáporral felköltötték végre az indiánt, de már késő volt. A csónakot nem lehetett az egyre erősebb sodrásban megtartani, az indián a vízesés áldozata lett.

Nem a nemzetünk sorsát illusztrálja ez a történet?! Hisszük, hogy még ad esélyt Urunk ennek a népnek, nagy lelki ébredést. Vegyük halálosan komolyan az Úr intó szavát: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus!” (Ef 5, 14.)

A lelki ébredést csak az Úr adhatja, de mi nemzeti bűnbánatot tartva (egy napon, egy héten át) esedezhetünk azért, hogy ne aludjunk halálba, pusztulásba magunkat. Néhány gyakorlati tanács:

Legyenek gyülekezeteinkben (kis) imaközösségek, amelyek a lelkésszel együtt imaharcot vívnak népünkért.

Szenteljünk időt arra – a vasárnapi istentiszteleten túl –, hogy ketten vagy hárman rendszeresen összejjünk, hogy gyülekezetiünk, egyházunk aktuális problémáit az Úr Jézus elé vigyük!

Legyen fontos saját lelki életünk fejlődése, erősödése, amelyért szintén közösségben állhatunk Urunk elé!

Merjünk hittel mennyei Atyánkhoz fordulni az Úr Jézus nevében a fentiekért és még sok egyébért várva a Szentlélek egyik legdrágább munkáját: a nagy lelki ébredést!

Szívből kívánom és kérem ezt én is.

Farkas Géza (presbiter, Szombathely)

Göllner Pál (gyülekezeti tag, Budapest-Zugló)

Életek és énekek

A szép, boldogító ... (EÉ 166)

Az ének eredeti szövegének szerzője, Johann Heinrich Falk 1768-ban született egy parókakészítő mester fiaként Danzig (ma Gdansk) városában. Anyja francia származású volt (innen fia jó francianyelv-tudása), és hermhuti kegyességben élt. Falk a helyi gimnáziumban tanult. Már ott kitűnt nyelvkészségével és csípős humorával, amelyet az előkelő társadalmi réteg furcsaságain élezett is. Az akkortájt meghatározó racionalista teológia és a kegyes szülői ház hatása sajátosan egyesült gondolkodásában. Egrýrszt éles és intellektuális kritikával illette a fennálló politikai és egyházi viszonyokat, másrészt kegyes tudatossággal nézte a felvilágosodás filozófiájának társadalomromboló hatásait, sőt ezt bírálta is.

A Danzig várostól kapott ösztöndíjjal teológiai tanulmányokat folytatott Halléban. Az volt a szándéka, hogy lelkészként tér vissza szülővárosába. Ez azonban nem valósult meg, mert nem fejezte be tanulmányait. Elvesztette érdeklődését és kedvét a mindent racionálisan minősítő és kritikus teológia láttán. Inkább publicista lett, és Weimarba ment, hogy Goethe, a költőfejedelem közelében lehessen. Írt prózát, verset, színdarabot.

A napoleoni francia megszállás idején, 1806-tól politikai szerepet is vállalt (követségi tanácsosként), közvetített a németek és a franciák között – nyelvtudása révén. Ezáltal csökkentek a megszállás terhei a lakosságon. A lipcei „népek csatája” (1813. okt.) elérte nyomorúságával Weimart is. A város polgáraival közösen még 1813-ban megalapították a „Baráti társaság a szükség idején” nevű szervezetet, hogy polgári módon és keresztyén szellemben enyhítsék a nyomorúságot. A megélhetés súlyos nehézségeinek kezelését ez a társaság fogta össze. Falk a gyakorlatban és publicistaként is belevette magát a háború miatt otthontalanná vált gyermekek és fiatalok összegyűjtésébe. Mi indította erre? A háborús tifuszjárványban hét gyermeke közül négy meghalt. Ekkor ismerte fel különös módon, hogy Isten őt a háborúban elárvult gyermekek atyjává tette. Megalapított egy menedékhajlékot „Lutherhof” (Luther-otthon) néven, a hajléktalan és lezüllő fiatalok számára. (Ez a későbbiekben mintául szolgált Wichern és Bodelschwing számára is a belmissziói otthonok létesítésében.) A munka időnként hallatlan nehézségekkel és áldozatokkal folyt. 1816–18 között például éhínség volt országsszerte, amit ők is megszenvedtek. Falk a saját javait is értékesítette, hogy a rábizottak élhessenek.

Mintegy kétszáz „gyermekével” szívesen énekelt. Falk így írt erről: „Amióta Krisztus keresztyénjénél igazán megismertem Uramat, költészetem is megváltozott. Lantom most a gyermekeim számára szólal meg. Nem gondoltam volna, hogy számukra Isten ilyen gyermeki szavakat ad nekem. Szívből hálát adok neki ezért.” Többek között 1816 karácsonyára szerezte „árva gyerekei” számára az ún. „háromünnepes” éneket (*Allerdreifesttagslied*), amelyben az egyházi év három meghatározó ünnepéről (karácsony, húsvét, pünkösd) énekeltek. Mindegyik versszak az „O du fröhliche” szavakkal kezdődött, a folytatásban pedig a megfelelő ünnep megnevezése és lényege szerepelt. Az éneket az otthon minden tanulója kívülről tudta és lelkesen fújta. Az üdvörténet tanításának szép példája volt az ének. Mára azonban karácsonyi énekként vált ismertté, mivel Holzschuher, Falk munkatársa 1829-ben átírta „együnnepessé”. Ez a karácsonyi változat szerepel énekeskönyvünkben is.

Az ének dallama Sziciliából származik. Ott Mária-énekként énekeltek. Az ének Johann Gottfried Herder gyűjteményéből való, aki a legszebb itáliai népénekek tartotta. Falk csak Herder halála után jutott az ének dallamához, a hagyaték feldolgozása során.

Falk 1826-ban hunyt el. Munkásságának jelentősége – túl az itt bemutatott éneken – a belmisszióban mutatkozott meg. A fiatalokkal foglalkozott, megélhetésükhöz szakmai képzést biztosított, és emellett komoly keresztyén nevelést is nyújtott. Az utókor kissé elfelejtette őt...

Áldjuk az Urat és szent Fiát karácsonyért, húsvétért, pünkösdért és minden jótéteményért! Van okunk erre!

Rostáné Piri Magda (ev. lelkész, a Vasi Evangélikus Egyházmegye esperese, Boba)

A szeretet mint a mindennapok „istenbizonyítéka”

„Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is öbenne.” (1Jn 4,16/b.)

A szeretet ott van az emberben. Sokszor tapasztaljuk magunkban, másokban a jelenlétét.

Különös érzés a szeretet. Például egy édesanya akkor is szereti a gyereket, ha az éppen valami helytelen dolgot követett el. Biztosan sokszor tapasztaltuk már, hogy akkor is megmaradt bennünk a szeretet valaki iránt, ha megbántott, és éppen emiatt azután hajlandóak voltunk megbocsátani neki.

A szeretet a legjobb bizonyíték arra, hogy a világ nem olyan rideg, mint amilyennek sokszor tűnik számunkra. Nem csak az érdekek mozgatják az embereket, nem csak az önzés működik! Mert lám, bennünk is, másokban is „működik” a szeretet.

A szeretet gyakorlása az az életfel-fogás, az az életstratégia, amivel hirde-

tem: hiszem, hogy Isten kezében vannak a világ dolgai! Hiszem, hogy Isten kezében van az életem!

Csak ha szeretek, csak ha töreksem a szeretetre, akkor kerülhetek közel és maradok közel Istenhez, a másik emberhez – legyen a családtagom vagy csak ismerősöm vagy akár egy idegen ember – és ahhoz az „önmagamhoz”, amilyenek Isten akarja látni az életem. Tehát csak akkor lehetek igazán önmagam.

Mert igénk is azt mondja: „Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is öbenne.” (1Jn 4,16/b.)

Különös érzés a szeretet. Már említettem az édesanyákat, akik – talán nem is tudatosan – azt az önfeláldozó szeretetet élik vagy élték meg, sokszorozták meg családjukban, gyermekeik felé, amit Isten is tanúsít az ő „családjában” ember-gyermekei felé.

Lehet tehát – eltanulva tőlük önkéntelen szeretetüket – tudatára ébredni annak, hogy maga Isten a szeretet, aki minket is alkalmassá tett arra, hogy gyakoroljuk, éljük a szeretetet Isten és embertársaink felé.

Milyen jó, ha az emberből valami megmagyarázhatatlan természetességgel árad, sugárzik a szeretet!

De mennyivel tartósabb, kitartóbb, maradandóbb, ha az ember tudja, tudatos hittel éli, hogy a szeretet, amit az élete mindennapjaiban tapasztal, az az Isten jelenléte az életében.

Tehát Istent hirdetheti életével, Istent adhatja tovább, ha felelősen és tudatosan kéri el Istentől és adja tovább az emberek felé azt a „mennyei kötőanyagot”, ami a szeretet.

Ámen!

*(Elhangzott az MRI Kossuth Rádió
Az evangélikus egyház félórása
c. műsorában 2010. november 22-én.)*

vangelikus.hu

Feladó: DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY